

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PROJEKT „MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ NA PÍSECKU II
Reg.č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008590

Analýza potřeb základních škol

– agregovaný výstup 2021

Analýza potřeb ZŠ v ORP Písek vychází z individuálních reflexí základních škol z ORP Písek, které zástupci jednotlivých škol ve spolupráci se Svazkem obcí regionu Písecko zpracovali v období února až května 2021. Reflexe základních škol navazovaly na první zpracování potřeb ze začátku roku 2019, postihovaly vývoj za poslední 2 roky, zejména vliv opatření v boji proti koronaviru COVID-19. Organizace práce v základních školách byla ovlivněna zásadním způsobem, školy byly dlouhodobě uzavřeny a musely přejít na distanční formu výuky.

Obsahem šetření byly na základě Metodiky tvorby místních akčních plánů v oblasti vzdělávání Postupy MAP II následující oblasti:

- Čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka
- Matematická gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka
- Rozvoj potenciálu každého žáka v oblasti inkluzivního vzdělávání a podpora žáků ohrožených školním neúspěchem
- Rozvoj potenciálu každého žáka v oblasti EVVO a polytechniky
- Rozvoj potenciálu každého žáka v oblasti digitálních kompetencí
- Distanční výuka (vlastní doplnění)

V těchto tématech identifikovaly základní školy jak aktivity kladně hodnocené, ve kterých byly úspěšné, tak oblasti méně úspěšné, ve kterých by školy potřebovaly pomoci, či ve kterých se nepodařilo dosáhnout zvolené cíle a pokusily se zhodnotit vývoj od posledního hodnocení potřeb.

Hodnocení potřeb v roce 2021 zpracovalo celkem 18 základních škol z ORP Písek. Při hodnocení vycházeli pedagogové z vlastního hodnocení provedeného v dotazníkovém šetření MŠMT ve výzvě Šablony I či II a z aktuálních zkušeností a názorů pedagogů ve škole.

1. Čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

Situace hodnoceného období 2019 – 2021 je velmi ovlivněna pandemickou situací a změnami organizace práce na školách. Běžný provoz trval do března 2020. V dalším období byly školy nuceny některé aktivity vlivem nařízení MŠMT zastavit, neboť jejich realizace nebyla v rámci distanční výuky a protiepidemických opatření možná.

Distanční výuka klade velký důraz na samostatné čtení, práci s textem a orientaci v něm, schopnost vytvářet výtah či výpisky, tedy hledat hlavní myšlenky a klíčová slova. Vyšší náročnost na pročitání učiva z učebnic nebo dalších výukových zdrojů v jednotlivých předmětech. V rámci tzv. oborového čtení tak dochází u žáků ke zlepšování porozumění odbornému textu.

Pedagogové museli hledat nové způsoby a možnosti, jak podporovat žáky ve čtenářských aktivitách. V období distanční výuky se velice těžko posuzuje zájem žáků o četbu knih, nezbývá na ni tolik času. Mnoha žákům nefungují kamery, dokonce ani mikrofony, a proto se těžko diskutuje o knihách, např. ve dvojicích nebo menších skupinách, jak se osvědčuje při běžné prezenční výuce.

Úspěšné aktivity, kladně hodnocené činnosti

- Čtenářské dílny
 - komplikovaná snaha realizovat čtenářské dílny i v rámci distanční výuky, mnoho aktivizačních metod pro dílny čtení nebo běžné hodiny literatury nelze realizovat v online prostředí
 - využívání audioknih, filmových zpracování knih
- Rozvoj školních knihoven
 - rekonstrukce školních knihoven
 - zvýšená návštěvnost školní knihovny v období klasické prezenční výuky
 - rozšiřování knižního fondu – nákup knih různých žánrů
 - zřizování knihobudek – před ZŠ, v prostou ZŠ
- Školní soutěže
 - účast v didaktických a celostátních literárních soutěžích
 - organizace školních literárních soutěží
 - školní recitační soutěž
 - účast a organizace olympiád z ČJ
- Spolupráce ZŠ
 - aktivity Čtenářského projektu (Pomáháme) – sdílení zkušeností mezi školami (12 z JČ) i uvnitř školy, nákup knih, účast na otevřených on-line hodinách
 - projekt Pomáháme školám k úspěchu – rozvoj čtenářské gramotnosti a pisatelství
- Projekty na podporu čtenářské gramotnosti
 - projekt Post Bellum - Příběhy našich sousedů – MAP II
 - souboj čtenářů - celorepubliková soutěž, proběhne v květnu 2021 on-line
 - projekt Záložka do knihy spojuje školy – proběhlo korespondenčně
 - minifestival čtení - MAP II
- Spolupráce s knihovnami
 - pasování na čtenáře
 - akce zaměřené na podporu čtenářství
- Aktivity v rámci distanční výuky
 - systém Edupage – zvýšená podpora čtenářských aktivit

- čtenářský projekt „Učíme se příběhem“
- metody práce s PC, které aktivují žáky při distanční výuce (Quizizz, Kahoot, Whiteboard, Flippity, formativní hodnocení, únikové hry, Wordwall)
- online čtenářský klub a jazykový klub. Osvědčilo se propojení četby např. se zfilmovanou podobou díla
- referáty - povídání o individuálně přečtené knize s příslušným zápisem do čtenářských deníků, motivace spolužáků při výběru vlastní knihy - i v období distanční výuky se žáci nadále učí pracovat s přečteným textem
- využívání kritického myšlení
- Obnova vybavení
 - jazykové učebny, obnova počítačových učeben
 - pořízení tabletů – využití v hodinách českého jazyka (doplňovací cvičení, aplikace k českému jazyku, kvízy)
- Zájmové vzdělávání
 - kroužek Příprava k přijímacím zkouškám z českého jazyka
 - dramatický kroužek - Dramatizace textů Divadelní představení žáků – pro nižší ročníky
 - čtenářské kluby pro děti ze školní družiny
- Vzdělávání a rozvoj pedagogických pracovníků
 - webináře na podporu čtenářských dílen, kreativního psaní (i MAP II)
 - kladně hodnocené semináře vedené panem Kynclem k rozvoji a podpoře čtenářské gramotnosti
 - semináře a workshopy pořádané v rámci projektu MAP II - Školení na téma čtenářská gramotnost, Série seminářů Dílny psaní, Literárně dramatické workshop s Věrou Lukášovou, Listování s Lukášem Hejlíkem
 - spolupráce mezi jednotlivými vyučujícími českého jazyka, podpora začínajících učitelů
 - účast v pracovní skupině MAP II čtenářská gramotnost – aktivita „tvůrčí psaní“
 - sdílení zkušeností - vzájemné návštěvy v hodinách pedagogů

Potřeby základních škol v oblasti čtenářské gramotnosti

- Důraz na čtenářské dovednosti ve všech předmětech
 - spolupracovat s vyučujícími jiných předmětů, rozvoj čtenářské gramotnosti i v jiných předmětech, než je český jazyk a cizí jazyky
 - prohlubovat ČG v jiných předmětech, porozumění textu, kritické myšlení, interpretace textu, schopnost dětí formulovat své myšlenky, vyhledávat informace a pracovat s nimi.
- Rozvoj zapojení rodičů – např. ranní čtení pro děti, odpolední čtenářské dílny s rodiči
- Rozvoj školních knihoven a klubů
 - doplňování fondu školní knihovny - zaměřit na současnou literaturu pro děti a mládež, připravit seznam vhodných titulů, které by se mohly nakoupit v sadách pro celou třídu
 - zkvalitnění prostoru pro čtenářský klub a školní knihovnu
 - vybudování čtenářských koutků
 - tvorba třídních knihobudek
- Rozvoj spolupráce
 - zajištění dlouhodobé spolupráce se studenty VŠ jazykových, literárních oborů v rámci praxí

- získávat ještě více podnětů z ostatních škol, více s nimi spolupracovat a přinášet nové informace
- sdílení příkladů dobré praxe
- Rozvoj čtenářské gramotnosti u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- Podpora samostatné tvorby žáků
 - zavedení školního časopisu pro prezentaci žakovských prací
 - několik škol má negativní zkušenosti s vydáváním školního časopisu - nedaří se vytvořit stálou redakční radu, neochota žáků pracovat po vyučování; aktuálnost informací
 - vybudování školního divadla, dramatického kroužku - náročné na zpracování scénáře; ne všichni chtějí vystupovat na veřejnosti; časově náročné, nedostatek vhodných prostor
- realizace mimoškolních aktivit
 - besedy s autory knih, divadelní představení, opět návštěvy městské knihovny
 - rozšíření nabídky divadelních představení, Listování, storytellingu
 - více využívat akce Knihovny Písek pro školy, Sladovny
- DVPP v oblasti čtenářské gramotnosti
 - rozšíření nabídky seminářů a webinářů zaměřené na čtenářské dílny, hodiny ČJ a konkrétní práci s textem
 - proškolení učitelů v oblasti využívání metod kritického myšlení
- Plánované aktivity v ZŠ
 - zrealizovat záměr školní nástěnky na téma čtenářské gramotnosti a kritického myšlení
 - vybudovat ve škole čtenářský klub
 - založit čtenářský kroužek
 - dílny čtenářské gramotnosti pro nečtenáře
 - pokračovat v úspěšných aktivitách: kroužek tvůrčího a kreativního psaní (podcasty), Rozhlasový a recitační kroužek, čtenářský klub (nejen pro děti z družiny), Minifestival čtení
 - pokračovat v organizaci literárních soutěží
 - příměstské tábory - příprava na přijímací zkoušky, doučování, podpora čtenářské gramotnosti

2. Matematická gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

Situace hodnoceného období 2019 – 2021 je velmi ovlivněna pandemickou situací a změnami organizace práce na školách. Vyučující i žáci museli hledat nové formy a metody rozvoje matematické gramotnosti. Některé aktivity (matematické soutěže, kroužky) byly zrušeny a v r. 2021 realizovány on-line. Při distančním vzdělávání jsou žáci poměrně vytíženi domácími pracemi z jednotlivých předmětů a další samostatná práce je již neláká. V tomto období je maximální i vytížení učitelů při přípravě výuky tak, aby ji žáci distanční formou zvládli. Žáci museli rychle zvládnout práci s digitální technikou v systémech MS Teams a Bakaláři, čímž došlo k propojení digitální, matematické i čtenářské gramotnosti.

Rozvoj matematické gramotnosti u žáků, které matematika baví, v období distanční výuky může nabírat na obrátkách. Děti řeší úlohy samostatněji, mají možnost individuálních konzultací. Některým vyhovuje i klid domácího prostředí pro své úvahy. Ovšem takových žáků je bohužel minimum.

Úspěšné aktivity, kladně hodnocené činnosti

- Rozvoj doučování
 - distanční matematické procvičování jako příprava na přijímací zkoušky na střední školy
 - on-line testování 8. ročníků v projektu firmy SCIO
 - doučování v rámci projektu Inkluze – žáci prvního stupně
 - doučování žáků ohrožených školním neúspěchem
- Používané metody a oblasti rozvoje MG
 - rozvoj finanční gramotnosti
 - zavádění prvků Hejného matematiky
 - projektové dny - Matematický den, Školní matematické hrátky, Techak Březnice
 - využití práce v menších skupinkách. Zapojení více pedagogů a asistentů
 - rozvoj metodické spolupráce a individualizace zaměřená na potřeby žáků
 - výukové portály, moderní digitalizované formy a metody práce
 - volitelný předmět Hravá matematika
- Účast a organizace matematických soutěží
 - Pythagoriáda, matematická olympiáda či matematický klokan
 - negativní ovlivnění pandemií
 - mezinárodní matematická soutěž Pangea 2020
- Zájmové a neformální vzdělávání
 - příměstský tábor zaměřený na upevnění a procvičení vědomostí a dovedností zábavnou formou
 - příprava a realizace strategických únikových her v Domě u koulí – spolupráce s MAP II
 - piškvorky, matematické kluby, soutěže
 - Kluby zábavné logiky a deskových her, klub logických her
 - Šachový klub
 - Zájmová matematika pro nadané
- Pořízení a využívání didaktických pomůcek a vybavení
 - nákup odborných knih na rozvoj matematického myšlení a logiky
 - názorné pomůcky pro výuku geometrie – magnetické stavebnice Magformers geometrie I a Magformers geometrie II
 - pomůcky pro lepší názornost výuky, jako nalévací tělesa, zlomkovnice, pomůcka na výklad procent a zlomků
 - výukové tabule
 - vyšší využití digitálních technologií
 - deskové hry – finanční gramotnost, volnočasové aktivity v družinách
 - nákup interaktivních programů
 - technické vybavení pro zajištění distanční výuky – i pro žáky z chudších hodin
- Rozvoj znalostí a dovedností pedagogů
 - workshopy k rozvoji matematické gramotnosti pro učitele I. stupně
 - on-line semináře zaměřené na rozvoj matematické gramotnosti (včetně MAP II)
 - spolupráce mezi jednotlivými vyučujícími matematiku, podpora začínajících učitelů, vzájemné předávání informací, zkušenosti s prací s metodickými materiály (testy, pracovní listy...)
 - prohloubení spolupráce hlavně s vyučujícími přírodovědných předmětů

- vzájemné hospitace
- rozvoj tandemové výuky na II. stupni
- Letní škola Hejného matematiky
- ukázkové hodiny (Geogebra) on-line (MAP II)
- zapojení do projektu SYPO – webináře zaměřené na distanční výuku, Krajský kabinet matematiky

Potřeby základních škol v oblasti matematické gramotnosti

- Zájmové a neformální vzdělávání
 - kroužky byly otevřeny, ale díky zavření škol nemohly proběhnout
 - finanční zajištění lektorů pro kroužky zaměřené na rozvoj matematického myšlení a logiky formou her
 - realizace příměstských táborů
 - větší zapojení žáků do mimoškolních aktivit a soutěží
 - založení kroužků zaměřených na matematiku, logické myšlení atd.
- Spolupráce a rozvoj kompetencí pedagogů
 - vzhledem k podobné skladbě rozvrhů se ne zcela daří realizovat vzájemné hospitace mezi vyučujícími
 - pokračování ve spolupráci s ostatními vyučujícími v oblasti matematické gramotnosti
 - využívání pravidelného mentoringu, zavedení vzájemných následů v hodinách
 - lepší vzájemná komunikace mezi učiteli
 - ukázkové hodiny matematiky na jiných školách
 - čtenější školení se zaměřením na matematickou gramotnost
- Využití nových metod a oblastí rozvoje MG
 - snížení počtu dětí - dělit třídy na hodiny matematiky nebo volit tandemovou výuku a tím umožnit práci se žáky v menších vzdělávacích skupinách, což vede více k individuálnímu přístupu - příčinou neúspěšnosti je i vysoký počet žáků ve třídě a nízká pracovní morálka některých žáků
 - rozvíjení matematické gramotnosti ve všech vyučovacích předmětech 1. i 2. stupně (např. dějepis, hudební výchova, přírodopis, zeměpis, chemie, fyzika)
 - přechod Hejného matematiky na II. stupeň – párová výuka, semináře
 - rozvoj strategických her pro děti
 - propojení matematiky a informatiky
- Zvyšování motivace žáků
 - bourání bariér (lenost, nechuť, strach z přílišné obtížnosti úkolů, přemíra volnočasových aktivit...), které jsou překážkou účasti v matematických soutěžích
 - potřeba ukázat žákům větší propojení matematiky a reálného života
 - více projektových dnů na téma podpory matematické gramotnosti
 - zlepšení práce s nadanými dětmi, využití asistenta pedagoga (nejen pro slabé žáky)
 - zvýšení účasti na olympiádě z matematiky – těžké úlohy v současném vytížení distanční výukou žáky odrazují
- Prohlubování spolupráce s rodiči
- Vybavení školy a využívání ICT
 - vyhledávání nových názorných pomůcek pro výuku
 - obnovení pomůcek dle potřeb žáků daných ročníků
 - vytvoření odborné učebny matematiky

- využívání moderních digitálních technologií z důvodu zvýšení motivace žáků o oblast matematiky (vybavení učeben, interaktivní tabule, matematický software)
- zajištění většího množství digitálního vybavení, jako jsou tablety, Wi-Fi, on-line učebnice, licence pro vstup do on-line prostředí webových stránek s matematickými aktivitami
- nákup geometrických stavebnic a názorných pomůcek
- Snižování administrativní zátěže

3. Rozvoj potenciálu každého žáka v oblasti inkluzivního vzdělávání a podpora žáků ohrožených školním neúspěchem

Práce s žáky se SVP a žáky ohroženými školním neúspěchem byla velmi ovlivněna opatřeními proti pandemii koronaviru COVID-19. Práce s touto cílovou skupinou je náročná vždy a v době distanční výuky mnohonásobně. Přímé výchovně vzdělávací působení na tyto žáky je omezené, rodina často nespolupracuje se školou. Velmi často se žáci se SVP, se sociálním znevýhodněním, s odlišným sociokulturním prostředím popř. cizinci nezapojují do distanční výuky.

Důležitou úlohu zde hrají školní poradenská pracoviště, práce asistentů pedagoga a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a neziskovými organizacemi. V období distanční výuky jsou procesy sociálního začleňování velmi narušeny, důležité jsou individuální konzultace se školním psychologem či speciální pedagogem, individuální konzultace s pedagogy či asistenty pedagoga. Ovšem musí s touto pomocí souhlasit rodiče a také často přimět dítě, aby ji přijalo. A toto ne vždy funguje.

V této oblasti pomáhají především **školní poradenská pracoviště** (školní metodik prevence, výchovný poradce, na větších školách i školní psycholog, speciální pedagog, sociální pedagog) která v rámci prezenční výuky metodicky pomáhají všem učitelům i asistentům pedagoga poskytovat podpůrná opatření jednotlivým žákům se SVP a sledují jejich účinnost ve výuce. Během distanční výuky poskytují členové ŠPP konzultace pedagogům on-line a telefonicky, aktivně vyhledávají a poskytují pomoc žákům, kteří mají problémy při distanční výuce, poskytují individuální konzultace žákům se SVP a ohrožených školním neúspěchem.

Na některých školách vznikla nová pozice **školní sociální pedagožky**, která přispívá lepšímu začleňování dětí z odlišného kulturního prostředí.

Velmi důležitou úlohu při distanční výuce mají **asistenti pedagoga**, kteří poskytují individuální konzultace žákům se SVP a ohrožených školním neúspěchem, sledují on-line výuku své třídy, komunikují s žáky a jejich rodiči a řeší případné problémy. Připravují speciální výukové materiály a zajišťují doručení výukových materiálů žákům bez možnosti on-line připojení.

Školám se i za ztížených podmínek dařilo individuální práci s žáky se SVP, ohrožených školním neúspěchem, z odlišného kulturního prostředí či sociálně slabého prostředí zapojovat do výuky a přispívat tím k jejich začleňování i do distančního vzdělávání. Podařilo se docílit zlepšení prospěchu žáků v určitých oblastech (zejména český jazyk a matematika).

Úspěšné aktivity, kladně hodnocené činnosti

- Rozvoj činností školního poradenského pracoviště (ŠPP)
 - podpora pedagogům i asistentům pedagoga při poskytování podpůrných opatření jednotlivým žákům se SVP
 - poskytování individuálních konzultací ve škole
 - tvorba speciálních materiálů k výuce pro žáky ohrožené školním neúspěchem

- členové ŠPP aktivně vyhledávají a poskytují pomoc žákům, kteří mají problémy při distanční výuce
- vznik nové pozice školní sociální pedagožky, která poskytuje pomoc žákům ze sociálně slabých rodin a odlišného kulturního prostředí, hlavně v době distanční výuky
- využití finančních prostředků ze Šablon na personální zajištění školních psychologů, speciálních pedagogů....
- tvorba plánů pedagogické podpory a IVP
- zkvalitnění a rozšíření služeb školního speciálního pedagoga
- Spolupráce pedagogů a asistentů pedagoga
 - asistenti pedagoga sledují on-line výuku své třídy, pravidelně komunikují se žáky i jejich rodiči, řeší případné problémy
 - individuální konzultace žákům - organizace, procvičování a doplňování učiva
 - asistenti přebírají a kontrolují zpracované úkoly žáků s redukovánými výstupy vzdělávání
 - spolupracují se školními speciálními pedagogy a psychology
 - DVPP – účast na Seminářích pro asistenty pedagogů a školní asistenty – organizováno MAP II
 - dařilo se zlepšovat spolupráci pedagogů a asistentů pedagoga
 - pravidelné schůzky asistentů pedagoga, sdílení zkušeností, vypracovávání dokumentů, např. manuál pro nově příchozí kolegyně
 - pravidelné setkávání asistentů s výchovnou poradkyní, školní psycholožkou a spec. pedagožkou
 - Centrum kolegiální podpory – V ZŠ Protivín ve spolupráci s PF Univerzity Palackého v Olomouci, série 10 schůzek pro asistenty a pedagogy
- Využití projektu „Inkluzivní vzdělávání pro školy zřízené městem Písek“
 - financování psychologů, speciálních pedagogů, školních asistentů
 - realizace letních příměstských táborů pro žáky z prostředí s nízkým socioekonomickým statusem
 - realizace volnočasových kroužků pro tyto děti
- Zlepšení komunikace s rodiči
 - nabízená pomoc jak s dětmi pracovat při distanční výuce i při motivování dětí k učení
 - řešení problémů žáků se SVP, s výchovnými či sociálními problémy, v závažnějších případech rodičům doporučujeme návštěvu dítěte ve školském poradenském zařízení
 - příprava a organizace seminářů pro rodiče
 - spolupráce a informování rodičů – např. co znamená pojem inkluze, role asistenta pedagoga ve třídě
 - lepší spolupráce s rodiči v rámci distanční výuky a jejich větší zapojení (převážně na I. stupni)
- Rozvoj pedagogů a jejich spolupráce
 - účast na seminářích a webinářích, spolupráce s MAP II: „Žák s PDA v běžné třídě“
 - realizace seminářů na téma inkluzivního vzdělávání s financováním ze Šablon
 - školení k inkluzi, práce s žáky se SVP, oblast autismu, formativního hodnocení – přenos poznatků a podnětů do své práce se žáky se SVP
 - seminář „žák s ADHD a jak s ním pracovat“
 - rozvoj koncepční péče o asistenty a pedagogy

- pedagogové se vzájemně informují a diskutují k žákům se SVP nebo s jinými problémy (výchovné, sociální), hledání řešení ve spolupráci se ŠPP a vedením školy
- vzdělávání v oblasti výchovného poradenství
- realizace výuky párových pedagogů na 2. stupni
- Rozvoj spolupráce ZŠ s poradenskými zařízeními – PPP, SVP, SPC
 - spolupráce s organizacemi pečujícími o žáky z odlišného sociokulturního prostředí
 - spolupráce s neziskovou organizací Naděje, která se velmi prohloubila v době distanční výuky, je založena na zásadní podpoře žáků ze znevýhodněného sociálního prostředí. Poskytuje nejen doučování dětem, ale zprostředkovává i komunikaci mezi školou a rodiči
 - spolupráce se SPC Strakonice, České Budějovice
 - spolupráce s dalšími institucemi - PČR, OSPOD
- Vybavení školy speciálními pomůckami, bezbariérovost
 - postupné rozšiřování používaných pomůcek
 - budování bezbariérových vstupů, výtahů
 - nákup odpovídajících speciálních, didaktických a kompenzačních pomůcek a beletrie
 - vybudování speciální místnosti pro jednání s rodiči
 - vybudování tzv. inkluzivní třídy v rámci rekonstrukce části ZŠ Šobra
 - prostor pro relaxaci v prostorách školní družiny
 - vybavení učebny speciálního pedagoga
- Specifické aktivity během distančního vzdělávání
 - podpora individuálních konzultací s psychology, speciálními pedagogy, asistenty pedagoga
 - realizování individuálních plánů zaměřených hlavně na posílení českého jazyka a matematické gramotnosti
 - v případě výchovných problémů se osvědčily i individuální výchovné plány
 - zapojování dětí cizinců – zapojení do rozvojového programu MŠMT výuky Čj pro cizince z třetích zemí
 - daří se více pedagogy seznamovat s metodami a formami práce se žáky s potřebami podpůrných opatření
 - daří se spolupracovat s PPP a SPC na vyhodnocování podpůrných opatření žáků se SVP
 - realizování projektu Šablony zaměřený na doučování žáků ohrožených školním neúspěchem
 - aktivity na podporu rozvoje nadaných žáků – kroužky, Věda nás baví, matematika dr. Hejného...

Potřeby základních škol v oblasti inkluzivního vzdělávání

- Personální a finanční zajištění specifických profesí
 - personální zajištění školního psychologa, speciálního pedagoga, školního logopedického asistenta
 - zajištění finančních prostředků na speciálního pedagoga, školního psychologa
 - zajištění trvalé péče o znevýhodněné žáky nejlépe stálými asistenty pedagogů
 - je potřeba větší časová dotace speciálního pedagoga. Rozšířit více činnost speciálního pedagoga i na II. stupeň.
- Rozvoj činností školního poradenského pracoviště (ŠPP)

- metodická pomoc pedagogům, asistentům pedagoga, vychovatelkám ve školní družině při realizaci podpůrných opatření (školním speciálním pedagogem, školním psychologem ve spolupráci s PPP, SPC)
- metodická pomoc třídním učitelům při práci s kolektivem třídy, klima třídy – zejména po návratu žáků z distanční výuky (spolupráce se školním psychologem, školním speciálním pedagogem)
- intenzivnější spolupráce s OSPOD tam, kde rodina nespolupracuje a škola nemá již žádnou možnost řešení
- pružnější a smysluplnější spolupráce s poradenskými zařízeními (PPP) – jsou přetížené, dlouhé objednací lhůty, není prostor pro detailní rozbor konkrétních situací, pro častější komunikaci s odborníky
- Rozvoj pedagogů a jejich spolupráce
 - další proškolení asistentů pedagoga
 - další proškolení pedagogů MŠ, ZŠ a školní družiny na téma inkluzivní vzdělávání (obtíže ve vzdělávání, výchovné obtíže, sociální znevýhodnění, zdravotní znevýhodnění, nadání)
 - rozvíjet zastupitelnost asistentů, zejm. při hlavních hodinách (čj, ma, jazyky, fy)
 - kurz pro logopedickou prevenci – zajištění financování
- Realizace specifických aktivit v oblasti inkluze
 - zajistit další diagnostické metody (např. pro depistáž žáků potřebami podpory)
 - realizace vrstevnických programů (např. peer program, PINK HELP)
 - vyšší využití tandemové výuky nebo dělených hodin – finanční, personální a prostorové nároky
 - řešení důsledků distanční výuky, která v některých případech ovlivnila jak znalosti, tak pracovní návyky a v neposlední řadě i psychický stav žáků a jeho projevy v kolektivu třídy
 - obtížné zařazení žáků s LMP do běžného kolektivu, problémy ve spolupráci při distanční výuce
 - snížení počtu dětí ve třídách – zajištění malého kolektivu pro žáky s PAS, individuálnější práce s žáky se SVP
 - aktivní vyhledávání nadaných dětí a jejich dlouhodobý rozvoj
- Vybavení školy, bezbariérovost
 - úprava hlavních vchodů, zajištění bezbariérovosti některých škol
 - zajistit více speciálních a kompenzačních pomůcek a odborné literatury (využitelné pro pedagogy, žáky a jejich rodiče)
 - finanční podpora pro pořízení pomůcek
 - vybudování zvažované relaxační zóny pro žáky s poruchami chování a koncentrace pozornosti
- Dokázat zapojit více do spolupráce rodiče dětí s nižším sociokulturním statusem, či neochotně spolupracující
 - zefektivnit práci s rodiči
 - někteří rodiče často spoléhají a přenáší odpovědnost za vzdělání na školu
- Zmenšit administrativní zátěž, která je čím dále větší, a rychlejší realizace kroků na vzdělávací podporu dětí se SVP
- Nedostatek odborné péče mimo školu. Čekací doby na objednání k dětskému psychiatrovi a klinickému psychologovi jsou mnohaměsíční, obtížně dostupná začíná být i logopedická péče.

4. Rozvoj potenciálu každého žáka v oblasti EVVO a polytechniky

Aktivity v oblasti EVVO a polytechniky probíhaly bez omezení do března 2020, od té doby byly vlivem pandemických opatření rušeny či utlumovány. Mnoho aktivit v této oblasti nejde realizovat distanční formou. Opatření utlumila i informační a propagační aktivity, organizaci projektů a spolupráci škol.

Úspěšné aktivity, kladně hodnocené činnosti

- Spolupráce ZŠ
 - spolupráce s biofarmami, příprava zemědělských praktik
 - pracovní činnosti v dílnách SOU Písek, seznámení s 3D tiskem
 - spolupráce se Střední lesnickou školou v Písku a Střední zemědělskou školou v Písku
 - Cassiopeia – několikadenní vzdělávací výjezdy
 - metodické centrum pro výuku přírodovědných předmětů na ZŠ Tyla – pořádání workshopů na vybraná témata z přírodních věd
 - zapojení do sítě škol se zájmem o ekologickou výchovu M.R.K.E.V.
- Projekty na podporu EVVO a polytechniky
 - mezinárodní program Ekoškola – práce žáků v Ekoparlamentu, vysoká úroveň environmentalistiky na ZŠ
 - projekt Cesty jídla za účelem podpory využívání regionálních potravin
 - zapojení do energetické soutěže města Písek - měření CO₂ ve třídách, využití dešťové vody, klimatizace vnitřních prostor, využití tepelných čerpadel a obnovitelných zdrojů
 - Člověk a Technika pro Jihočeský kraj – projekt Jihočeské univerzity
 - akce Pěšky do školy v rámci celostátního Týdne bez aut
 - projekt „Manager vnitřního prostředí školy“
 - Recyklohraní - získávání bodů směnitelných za výukové pomůcky
 - mezinárodní projekt Beacon – úspory energií na školách
 - Centrum kolegiální podpory pro přírodovědné předměty – fyzika, chemie, biologie a environmentalistika
 - CO2 liga, Černobyl-fest
- Aktivity v rámci distanční výuky
 - téma polytechnického vzdělávání se objevuje i v jiných vzdělávacích předmětech
 - využití programu Salmondo při volbě povolání
 - projektový den DEN ZEMĚ (on-line)
 - propojování předmětů (zeměpis – přírodověda; IT - fyzika)
- Úspěšné aktivity v době prezenční výuky
 - projektové dny – Včely, výlovy rybníků, spolupráce s muzeem, zabezpečení skleněných ploch – ochrana ptáků, Ve zdravém těle, zdravý duch; Do lesa s lesníkem; Ryby; Řemesla našich předků; Malá farma v Probulově; Hodinové muzeum v Protivíně
 - exkurze do podniků na Písecku – spolupráce s JHK; do Jaderné elektrárny Temelín; kompostárna v Jarošovicích
 - realizace a účast v soutěžích (Přírodovědný klokan, Rybářská olympiáda, Biologická olympiáda)
 - dílna s ozoboty i pro rodiče
 - návštěvy výstav ve Sladovně, Přírodovědné muzeum Semenec, Záchraná stanice v Makově, Mezinárodního vzdělávacího, poradenského a informačního střediska

ochrany vod ve Vodňanech (MEVPIS), Rybářství Blatná, Písecký hřebčinec, Mořský svět, Planetárium, SIKO Čimelice

- zapojení odborníků z praxe – práce kováře, výtvarníka či zahradního architekta
- realizace programů Učíme se venku
- třídění odpadu, sběr hliníku, PET lahví, elektroniky, použitého oleje atd.
- Rozvoj školních pozemků a zahrad
 - pořízení nové výukové pomůcky k třídění biologického odpadu vermikompostéru
 - oprava stávajících záhonů
 - vysázení nových ovocných stromů, zakládání bylinkových zahrádek
 - pořízení školních úlů
 - vybudování venkovní učebny
 - pořízení nádrže na dešťovou vodu, obnovení krmítek pro ptáky
 - brigády pedagogů pro zvelebení školní zahrady v době distanční výuky
 - obnova jezírka
 - hmyzí hotely
- Obnova a rozšíření vybavení
 - rekonstrukce a nové vybavení odborných učeben – výuka chemie, fyziky, přírodopisu
 - vznik učebny zaměřené na výuku elektroniky
 - modernizace školních dílen
 - vybavení a pomůcky pro polytechniku - nové elektronické mikroskopy, interaktivní učebnice Flexibooks a pracovní sešity nakladatelství Fraus, stavebnice Boffin – výuka témat o elektřině
 - keramická pec, keramická dílna
 - pořízení digitálních čidel pro experimenty (měřicí systém PASCO), didaktických materiálů a softwaru pro badatelské aktivity žáků
 - pořízení 3D tiskárny
- Zájmové a neformální vzdělávání
 - volitelný předmět Dílny
 - program družiny – vycházky, mufloni, minizoo Putim, Makov
 - kroužek Věda nás baví pro žáky 1. stupně
 - kroužek keramiky
 - kroužek myslivosti
 - Vánoční dílny, zimní vyrábění
 - badatelský kroužek
 - chovatelský kroužek - školní zahrada je vybavena králíkárnou, kurníkem, kompostéry
- Vzdělávání a rozvoj kompetencí pedagogických pracovníků
 - letní školy fyziky
 - vzdělávání v oblasti EVVO
 - individuální vzdělávání pedagogů

Potřeby základních škol v oblasti EVVO a polytechniky

- Revitalizace zahrad
 - Dokoupení dvou úlů a dalších pomůcek pro včelaře
 - Finanční prostředky na rekonstrukce a revitalizace zahrad, sadů - např. vytvořit dendrologický kout, sluneční hodiny, vznik půdy v kompostu, půdní ochranu před erozí, geologický kout, pořízení kompostéru

- umístění naučných a poznávacích dřevěných tabulí: sluneční hodiny, voda v krajině, rozklad odpadků, pexeso
- tvorba venkovních učeben
- vytvoření jezírka/přírodní tůně
- Zvýšení motivace žáků
 - zvýšit počet aktivních žáků v projektech EVVO
 - motivovat žáky k aktivnějšímu přístupu v rámci manuální činnosti
 - větší nabídka v rámci mimoškolního vzdělávání žáků v podobě kroužků popřípadě častější spolupráce s firmami
 - rozšířit laboratorní cvičení, pokusy, různé projekty apod. podporující praktickou stránku polytechnického vzdělávání a rozvíjející manuální zručnost žáků
 - podpora badatelsky orientovaného vyučování, které je spojené s přesunem pozornosti na žáka, který si vybírá téma a realizuje si na základě otázek a hypotéz svá pozorování a pokusy, a kde se učitel stává průvodcem – konzultantem
 - využívání databáze videí pokusů vysokých škol pro výuku
- Spolupráce se subjekty z oblasti EVVO a polytechniky
 - spolupráce s lesnickými a rybářskými subjekty
 - propojení činnosti studentů lesnické a zemědělské školy v Písku, rybářské školy ve Vodňanech s žáky ZŠ
 - hledání nových odborníků v oblasti EVVO
 - zapojení odborníka do vzdělávání (sedlář, hrnčíř, košíkář, apod. s interaktivní ukázkou a představením svého řemesla)
 - spolupráce se SOU Písek – rozvoj tandemové výuky
- Vybavení
 - problematické zajišťování materiálu na výrobky žáků. Jedná se o vhodné polotovary pro práci se dřevem, kovem a plasty
 - zakoupení interaktivních učebnic pro přírodovědné předměty
 - vybudování polytechnického prostoru školy
 - zapojení do žákovského experimentování digitální techniku získanou v rámci realizovaných projektů
 - obnova a rozvoj materiálního vybavení, zakoupení technických stavebnic pro družiny
 - pořízení a vybavení laboratoře
 - vybudování učebny pracovních činností a cvičné kuchyňky
 - mobilní planetárium
 - využití robotické stavebnice lego
 - pořízení a implementace 3D tiskárny do výuky
- Zájmové a neformální vzdělávání
 - v kroužku Ekotým realizovat aktivity uvedené na webech ekologických organizací
 - realizace škol v přírodě
 - pokusy a pozorování – terárium, akvárium, vývoj živočichů
- Třídění odpadu
 - důslednost v třídění odpadů, výzva Uklidíme Česko, exkurze do třídíren odpadů
 - zařadit bloky věnované třídění odpadu (nebezpečného) do hodin Př, Prv
- Zaměření se na Zdravé stravování
- DVPP pedagogických pracovníků v těchto oblastech

5. Rozvoj potenciálu každého žáka v oblasti digitálních kompetencí

Na rozdíl od ostatních vzdělávacích oblastí opatření v době pandemie oblasti rozvoje digitálních kompetencí prospěla. Digitální dovednosti se zlepšily u žáků i učitelů. Učitelé i žáci byli a jsou stále nuceni se v této oblasti zlepšovat, dennodenně používat zařízení, být online, pracovat samostatně a také spolupracovat. Umí lépe využívat digitální technologie, jsou zdatnější a umí řešit i drobné překážky.

Rovněž vybavení škol ICT technikou a připojením na internet se skokově zlepšilo. V postupných krocích docházelo ke zlepšování vybavení, připojení techniky, digitalizace databáze, zavádění elektronické třídní knihy, žákovské knížky a dalších softwarových záležitostí, jejichž využití slouží nejen k organizačním záležitostem, ale i samotné výuce využíváním různých interaktivních výukových programů.

V neposlední řadě se zlepšila elektronická komunikace mezi učiteli, rodiči i žáky.

Úspěšné aktivity, kladně hodnocené činnosti

- Rozvoj znalostí a dovedností pedagogů
 - zvýšené spolupráce mezi učiteli při přípravách materiálů pro on-line výuku
 - školení pedagogů na téma distanční výuka, práce v MS Teams, v oblastech digitálních dovedností
 - seminář IT ve spolupráci s MAP II Písek
 - ucelené semináře na podporu předcházení kyberšikaně pro žáky i pedagogy
 - na školách jsou koordinátoři ICT, kteří sehráli významnou roli v období distanční výuky při zavádění online hodin v aplikaci Teams a využívání dalších aplikací
- Rozvoj spolupráce s rodiči
 - předávání informací rodičům o on-line prostoru, digitálních technologiích, jejich přínosech a negativech na vývoj dětí
- Pořízení a využívání vybavení
 - nákup notebooků pro učitele a žáky
 - pořízení 3D tiskárny
 - nové počítačové učebny, modernizace HW (externí disky, skenery, servery) a SW
 - speciální IT zařízení pro žáky se zdravotním handicapem (dotyková zařízení)
 - rozšíření vybavení v přírodovědných učebnách
 - zavedení elektronické školní pokladny
 - modernizace sítě, zrychlení internetového připojení
 - práce s tablety, počítači a interaktivními tabulemi
 - zvýšení kvality používaného vybavení
 - půjčování tabletů žákům ze sociálně slabých rodin k zajištění distanční výuky
 - posílení antivirových programů
 - interaktivní učebnice Akademie Alexandra pro výuku informatiky
 - využití nahrávacích studií v ZUŠ
- Zájmové a neformální vzdělávání
 - kroužek Robotika
 - kroužek fotografování – pořízení techniky a softwaru
 - kroužek animace
 - Minecraft Education

- Používané metody a oblasti rozvoje digitálních kompetencí
 - nový webový portál speciálně na distanční výuku žáků – přímé vkládání vypracovaných úkolů
 - u mladších ročníků se osvědčilo předtočení videí a audio souborů pro výuku
 - využití počítačových učeben v rámci mezipředmětových vztahů
 - využití výukových her (Kahoot, Jamboard)
 - využívání výukových softwarů, např. od firmy SILCOM Multimedia
 - zapojení ICT do online výuky ostatních předmětů (tvorby grafů v matematice, zeměpisu, domácí příprava - vlastní činnost, referáty žáků v PowerPointu)
 - ve výuce je též využíváno vhodných a bezpečných zdrojů z internetového prostředí
 - projekt PPUČ – digitální gramotnost – běží on-line
- Využívané aplikace
 - MS Teams, Forms, Bakaláři, komunikace s rodiči - Komens
 - Škola OnLine – dm Software (např. elektronická třídní kniha, žákovská knížka, komunikace, úkoly, materiály)
 - edukativní instagram pro 2. stupeň ZŠ
- Metodická podpora škol formou informací – využívání portálu <https://koronavirus.edu.cz/bezpecne-online>

Potřeby základních škol v oblasti digitálních kompetencí

- Rozvoj znalostí a dovedností pedagogů
 - vzdělávání učitelů v oblasti IT obecně a v oblasti IT nástrojů použitelných při on-line výuce
 - převládá stále nízká digitální gramotnost zaměstnanců
 - chybí komplexní dlouhodobé zaškolení pedagog. pracovníků do IT
 - zlepšení povědomí o bezpečnosti při pohybu žáků ve virtuálním prostoru – např. NÚKIB <https://osveta.nukib.cz/mod/page/view.php?id=452#top>
- Obnova a rozvoj vybavení - finanční náročnost, většinou chybí finanční prostředky
 - kamery, prostorové mikrofony i další vybavení (stativy,..) pro přímý on-line přenos ze tříd
 - software pro práci s video a audio soubory s multilicencí
 - grafické tablety usnadňující práci s PC při výuce on-line, možnosti přesného kreslení na PC
 - doplnění techniky vizualizéry
 - doplnění interaktivních tabulí do tříd
 - pořízení tabletů pro celé třídy
 - nákup programovatelných robotů
 - zajištění notebooků pro pedagogické pracovníky (vč. asistentů)
 - zlepšení internetového připojení, zvýšení rychlosti, zvětšení datové propustnosti
 - obnova dataprojektorů, monitorů
 - vybavení pro žáky, kteří nemají doma dostatečné IT zázemí (např. jedno pracoviště ve třídě i s tiskárnou a tabletem pro procvičování/doučování pro zájemce)
 - rozšíření ZUŠ o učebnu multimédií - animace, natáčení, práce v ateliérech, spolupráce s filmovou školou
- Zlepšení správy ICT v ZŠ
 - v některých ZŠ poskytuje správu zařízení externí firma – časové problémy

- zajištění vlastního školního IT specialistu/správce sítě – dostupnější pro pedagogy
- finance na personální náklady
- standardizace/náročnost pozice správce ICT v ZŠ
- finanční podpora MŠMT na běžnou údržbu a provoz ICT, internetového připojení a IT služeb
- Používané metody a oblasti rozvoje digitálních kompetencí
 - licencované on-line materiály pro výuku
 - začít využívat více interaktivních učebnic – přírodopis, zeměpis, anglický jazyk- I-Tools
 - zavedení tzv. smíšené (hybridní) výuky – současně prezenční a distanční výuka pro nepřítomné žáky
 - zavedení nového RVP do praxe – zavedení digitálních kompetencí do všech předmětů
 - zpřístupnění výpočetní techniky žákům v bezprostředních časech okolo vyučovacích hodin, tedy ráno před zahájením výuky, během přestávek a v nějakém časovém úseku po skončení výuky
- Zvyšování povědomí žáků o kybernetické bezpečnosti

6. Distanční výuka

Vzhledem k nástupu distanční výuky ve velmi krátké době na jaře 2020 měl její průběh svůj vývoj. První etapa (jaro 2020) byla na rozdíl od dalších etap (podzim 2020) a zima/jaro 2021 provázena na mnoha školách problémy. Bylo třeba zrychlit určité aktivity, které byly v plánu škol v postupném zavádění. Nicméně již od začátku bylo zajištěno, aby k distanční výuce měla přístup většina žáků. Postupně se samozřejmě celý systém distančního vzdělávání zdokonaloval a rozvíjel používáním různých možností v oblasti digitálních technologií, ale i běžným způsobem pro děti, které nemají přístup k elektronickému zařízení a internetu.

Distanční výuka přinesla mnoho pozitivních i negativních aspektů, lze konstatovat, že nikdy nemůže plně nahradit výuku prezenční. Pedagogové a ředitelé ZŠ hodnotili průběh distanční výuky často subjektivně, na základě vlastních zkušeností. Jejich hodnocení lze rozdělit dle následujících hledisek:

Technické zajištění

- Došlo k výraznému zlepšení ve vybavení škol – pořízení notebooků, tabletů, on-line učebnic
- Problémy v technickém zajištění na straně rodin – finanční náročnost pořízení ICT vybavení
 - zapůjčování IT techniky (notebooky, tablety, zajištění mobilního internetového připojení – např. zdarma od společnosti O2)
 - učitelé často pomáhali v domácnosti zprovoznit potřebným žákům připojení k online výuce
 - během druhé, podzimní vlny, již byly téměř všechny domácnosti vybaveny dostatečnou ICT technikou
 - bohužel převládají problémy s kvalitou internetového připojení
- Problémy se objevily např. s nastavením žakovských e-mailů
- Děti i rodiče ztrácejí přihlašovací údaje
- Nepoužívání kamer ze strany žáků – nedostatečná zpětná vazba pro pedagogy
- Téměř v každé hodině má některé z dětí nějaký problém – seká se mu obraz, neslyší, nepromítne se mu sdílená obrazovka => následuje „ošetření“ ze strany učitele – rozesílání, zapisování a značení si, co komu poslat

- Školy vytvořily pro učitele dobré technické a technologické podmínky – vybavení pedagogů pro výuku v domácích podmínkách (rychlost notebooků, výdrž baterie)
- Při technických problémech možnost okamžitého kontaktu správce sítě

Organizační zajištění, pedagogická práce

- Postupné vydávání pokynů MŠMT, na začátku nejasná pravidla, postupně nastavení vyhovujících metod práce v jednotlivých ZŠ
- Nutnost velmi rychlého a nečekaného přechodu na distanční vzdělávání - byla zrušena většina pravidelných aktivit, postupně nastavena pravidla pro online i offline výuku
- Komunikační kanály
 - v první, jarní vlně, mnoho škol používalo různé komunikační kanály vč. telefonů, e-mailů, Skype, Whatsapp, sms, tištěných materiálů. Nebyly dostatečně vybavené ICT. Pedagogové měli často negativní vztah k používání ICT
 - během podzimní vlny byl zaveden efektivní přechod na distanční výuku ve zvoleném systému (nejčastěji MS Teams, Bakaláři, Edupage, Google Classroom, Google Meet), kvalita distanční výuky se stále zvyšovala
 - adaptace žáků i rodičů, učitelů na výuku v programu Microsoft Teams byla hodnocena jako bezproblémová
 - žákům, kteří neměli doma k dispozici tiskárnu, se tiskl materiál k distanční výuce
 - možnost vyzvedávání tištěných materiálů ve škole a odevzdávání vypracovaných úkolů
 - většina škol zprovoznila přímé vkládání vypracovaných úkolů do portálu distanční výuky
 - elektronické zápisy do 1. tříd
- Vzdělávání pedagogů
 - na začátku školního roku 2021/2022 byla proškolená většina pedagogů pro používání daného systému distanční výuky.
 - seznámení s novými programy (např. Whiteboard, Wordwall)
- Zapojení všech žáků do výuky – problémy zejména u rodin ze slabého sociálního prostředí. Přes vyřešení technického vybavení, nabídky tištěných materiálů, individuálních konzultací se nepodařilo do výuky plně zapojit všechny žáky. Důvodem je morálně volní nastavení žáků a nepodnětné domácí prostředí rodin.
 - u některých žáků bez technického vybavení funguje posílání a vrácení zadané práce přes aplikaci WhatsApp + vysvětlování a kontrola pochopení učiva, plánování videohovorů
 - podařilo se zapojit téměř všechny žáky, ne však na stejné úrovni
 - náročnost zapojení žáků se SVP – individuální pomoc při výuce, tvorba speciálních výukových materiálů
 - nejobtížnější je spolupráce se sociálně slabými rodinami, které nemají zájem o vzdělávání, potřebné technické vybavení, popř. dostatečně nekomunikují českým jazykem
- Organizačně bylo náročné zvolit ideální poměr mezi online výukou a distanční výukou, většinou hodnoceno kladně – rozvrh online výuky a rotační výuky
- Projektové vedení výuky
 - předmět TV - žáci odesílají mapy tras, videa pohybových aktivit, které vykonávají vždy jednou týdně
 - projektová realizace VV, PČ, TČ, HV

Negativa

- Náročná příprava pedagogů - nové metody, nové způsoby hodnocení, časová náročnost přípravy hodin i hodnocení domácích úkolů
 - vyčerpání, ztráta osobního volného času, psychická vyčerpanost
 - komplikované vysvětlování, ověřování, zda žák porozuměl, plní úkol, nehraje si hry
 - náročnost na motivaci, způsobu práce, hodnocení, udržení pozornosti u obrazovek
- Nejednotné odevzdávání domácích úkolů
- Náročné je opravování a posílání úkolů
- Chybí důkladné opakování a procvičování učiva
- Zkreslená klasifikace – někde je hodnocena práce rodičů
- Výuka je daleko méně efektivní, je pomalejší, špatně se pozná, jestli žáci opravdu věnují dostatek pozornosti právě probíranému učivu
- Učitel hůře poznává, zda žák látku chápe či nikoli (chybí osobní kontakt se žákem, kdy na něm vidí, zda látku pochopil či ne)

Pozitiva

- Zlepšení spolupráce s kolegy a kolegyněmi při přípravách materiálů pro on-line výuku, při využívání nových aplikací
- Kontakt s žáky přes MS Teams – nejen učení; ale i vyslechnutí, rady
- Možnost individuálních konzultací
- Tvorba vlastních materiálů – pracovní listy, online testy, prezentace, smart notebook
- Využití a osvojení jiných metod výkladu a výuky, větší využívání prezentací, animací
- Není třeba řešit třídní neshody, či nevhodné narušování hodin ze strany žáků
- Klid na práci pro žáky i učitele (ostatní spolužáci nemají potřebu se předvádět, neruší se navzájem)
- Možnost mluvit bez roušky – důležité pro porozumění
- Spolupráce asistentů pedagoga a jejich zapojení v distanční výuce
- Velké možnosti využití výukových materiálů i v prezenční výuce
- Akce zamýšlené jako prezenční se konaly on-line a šetří se tím čas a peníze (cestovné)
- Práce v menších online skupinkách - zapojení všech zaměstnanců do přímé výuky - aktivně asistentky a spec. pedagožka; možnost práce s dětmi podle jejich nadání a možností,
- Nové možnosti ve výuce, nové hry a podněty

Spolupráce s rodinami

- Plynulost distanční výuky velmi záleží na dopomoci rodiny a soustředěnosti dětí (zejména to platí u mladších žáků)
- Komunikace s rodiči i žáky ve většině případů funguje, školy nabídly dost informačních kanálů
- Několik ZŠ organizovalo ankety mezi rodiči a získalo konkrétní zpětnou vazbu
- Časově náročná orientace rodičů v zadaných úkolech; finanční a energetická náročnost
- Hlavní zodpovědnost spočívá na samotných žácích (resp. na jejich rodičích – u mladších žáků)
- Rodiny se semkly – ve většině pomáhají dětem a jsou jim oporou
- Velká zátěž hlavně pro rodiče menších dětí
- Žáci většinou pracují a plní úkoly, rodiče dohlíží na jejich práci a pomáhají s odesíláním zpět paní učitelce
- Někteří rodiče vyjadřují uznání učitelské práci, vyjadřují podporu, chválí práci v hodinách nebo podanou zpětnou vazbu

Digitální kompetence žáků a pedagogů

- Jednoznačné zvýšení kompetencí ve využívání digitálních technologií u žáků i učitelů
- Orientace v práci s moderními počítačovými systémy
- Pravidelné online porady pedagogů
- Hodiny výuky však často narušovala neznalost práce s PC ze strany žáků (někdy předstíraná)
- Žáci se postupně velmi zdokonalili v ovládání digitální techniky, děti si osahaly PC a techniku dříve než při hodinách informatiky

Vliv distanční výuky na žáky a jejich kompetence

- U menších dětí mají pedagogové problémy s udržení pozornosti při on-line výuce. Distanční výuka žáků 1. a 2. třídy není dlouhodoběji únosná
- Zvětšují se rozdíly mezi žáky. U slabších žáků se začínají prohlubovat mezery v jejich znalostech
- Prohlubování sociálních rozdílů
- Určitá ztráta pracovních i jiných návyků, žáci ztrácejí řád
- Chybí přímý kontakt s žáky – těžko se pomáhá žákům, kteří si o pomoc sami neřeknou
- Chybí zdravá soutěživost – žáci se nevidí; nikdo je „netáhne“, neprovokuje, aby byli lepší než on/ona
- Chybí skupinová práce (malé zapojení navzájem mezi žáky, nemohou mluvit všichni najednou jako ve škole při skupinové práci)
- Příliš mnoho času stráveného u počítače, málo pohybu
- Zhoršení prospěchu nejen u žáků, kteří nemají dobré domácí zázemí
- Zhoršení pracovních návyků v důsledku zavedené distanční výuky
- Offline hodiny - žáci většinou neberou samostatnou práci z těchto asynchronních hodin jako něco, co musí udělat, často na to zapomínají (pracují většinou jen ti, kteří jsou z domova vedeni, kteří měli návyky z prezenční výuky, ostatní sklouzávají k nečinnosti)
- Někteří žáci ztrácejí v dlouhodobém horizontu motivaci, nekontaktní výuka je nebaví, chybí jim prostředí třídy
- Někteří jedinci mají potíže s udržení kontextu, trpí sklonem k odkládání problémů a podceňují průběžné hodnocení svých výsledků.

Pozitiva

- Aktivní účast žáků najednou a rychlá kontrola jejich aktivity
- Žáci mohou pracovat individuálním tempem
- Žáci se učí samostatnosti, učí se plánovat a zpracovávat informace z informačního systému (co budou dělat při online výuce a jaké úkoly budou dělat po skončení online výuky samostatně. Učili se tím vyhledávat úkol na zadané stránce, orientovat se, přečíst si cvičení, pochopit úkol a daný úkol vypracovat)
- Rodiče mají více přehled o probíraném učivu
- Lepší organizace práce, pokud mají děti doma dobré podmínky a neruší se navzájem
- Intenzivnější možnost výuky jazyka - okamžitý přístup k nahrávkám rodilých mluvčích v hodině přímo doma, do sluchátek bez rušení okolí
- Zvyšuje se samostatnost většiny žáků
- Žáci se naučili dodržovat termíny, lépe plánovat svůj čas
- Omezila se část negativních jevů ze školy ve vztazích (jednotlivec při pokusech o manipulaci nebo ubližování)

- Někteří žáci se díky svému domácímu prostředí dokážou lépe soustředit a jejich práce vykazuje zlepšení
- Někteří žáci jsou při nekontaktní výuce jistější, snáz se projevují (introverti)

Sociální vztahy a psychická podpora

- Žákům neprospívá odloučení od svých spolužáků
- Riziko přetrhání sociální vazeb
- Chybějící sociální kontakty mezi žáky a pedagogy - snaha o zpětnou vazbu žákům, poskytování informací
- Online hodiny umožnily žákům alespoň minimální kontakt, který však nemůže nahradit sdílení času ve škole
- Sociální vztahy mezi žáky lze posílit různými komunikačními hrami na dálku, či třídnickými hodinami
- Sociální izolaci nelze zcela kompenzovat. Někteří žáci z venkova bydlí na samotě a skutečně sociálně strádají
- Podchycení žáků, kteří potřebovali psychosomatickou pomoc – individuální konzultace ve škole, telefonické a individuální krizové intervence, následně škola spolupracovala s institucemi odborné pomoci – Arkáda, PPP, OSPOD, psycholog a psychiatr
- Činnost školního pedagogického pracoviště
 - pracovníci ŠPP byli v telefonickém kontaktu s rodiči a pomáhali řešit krizové situace týkající se žáků
 - pravidelná podpora duševního zdraví všech dětí a podpora výuky sociálně vyloučených dětí
- Spolupráce s neziskovou organizací Naděje – doučování žáků především ze sociálně znevýhodněného prostředí a pomoc žákům bez připojení k internetu. Komunikace i s učiteli
- Žáci si dokázali sami zavolat učiteli o pomoc, komunikovat s ním. Naučili se tím vést rozhovor
- Roste frustrace většiny žáků z toho, že jsou uzavřeni doma

Potřeby základních škol v době distanční výuky

Technické zajištění

- Zlepšit technické vybavení na online výuku – kamery, mikrofony
- Statické kamery, prostor k nahrávání (nahrávací studio)
- Posílit infrastrukturu internetu
- Nákup nových notebooků pro zápůjčky žákům
- Nákup dalších licencí on-line učebnic
- Zakoupení interaktivních učebnic
- Dostatek finančních prostředků pro IT podporu a správce sítě
- Zajistit výukové programy pro žáky s SPU
- Zajistit dostatečnou technickou podporu učitelům. (telefony, připojení wifi,...)

Organizační zajištění, pedagogická práce

- Více prostorů k individuálním konzultacím
- Více času k proškolení nových platforem

- Včasné řešení všech záležitostí a potřeb – vyplývalo z překotných nařízení a dlouhých lhůt dodavatelů zařízení i služeb
- Návrat k „předcovidovému“ stavu – realizace zrušených a utlumených aktivit
- Zajistit konzultace a výměnu zkušeností s ostatními kolegy
- Možnost využití IT technika při dotazech s problémy v MS Teams
- Využití párové výuky i v online prostředí
- Kvalitnější metodická podpora MŠMT, NPI...

Vzdělávání, rozvoj pedagogických kompetencí

- DVPP v oblasti formativního hodnocení,
- Využívání nových technologií při on-line výuce
- Kvalitnější školení, informování pedagogů, jak s IT technikou pracovat
- Zajistit proškolení rodičů a seznámení s používanou školní aplikací

Podpora žáků

- Možnost individuálních návštěv psychologa - Přerušení sociálních vazeb má u dětí někdy za následek úzkost a deprese
- Zaměření na hybridní výuku, tzn. třída se učí prezenčně, žák, který je doma sleduje reálné dění ve třídě, sdílí pracovní tabuli smart obrazovky/tabule, vidí spolužáky, slyší vše
- Spolupráce s OSPOD při nápravě neúčasti některých žáků a spolupráce s Nadějí a dalšími neziskovými org. či subjekty
- Žáci i pedagogové se často nacházejí v sociální izolaci, zajistit služby psychologického mentora či kouče. Online “teambuildingové” aktivity. Poskytovat pravidelnou podporu i rodičům

Zpracoval: Petr Kukla, 28.05.2021

